

Undervisningsbeskrivelse

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Termin	Maj-juni 2026
Institution	Herning HF & VUC
Uddannelse	Toårig hf
Fag og niveau	Samfundsfag B
Lærer(e)	Terkel Tronier Jakobsen (og pædagogikumkandidat Sophia Christoffersen)
Hold	25SaB23

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb i faget

Forløb 1	Unge muligheder og trivsel
Forløb 2	Identitet, køn og ligestilling
Forløb 3	Politik medier og demokratiske udfordringer
Forløb 4	Økonomi og økonomiske udfordringer
Forløb 5	Danske velfærdsudfordringer og løsninger

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

OBS: Der skal udarbejdes et skema for hver forløb.

Forløb 1	Unge muligheder og trivsel
Forløbets indhold og fokus	<p>Unge mistrivsel Identitetsdannelsen Socialiseringsprocessen Identitet på sociale medier Samfundets påvirkning på individet (tre samfundstyper) Anthony Giddens syn på det senmoderne samfund Hartmut Rosas accelerationssamfund som en del af det senmoderne samfund Byung-Chul Hans præstationssamfund Den sociale arv og mønsterbrydning Fattigdom, trivsel og børn</p> <p>Centrale begreber anvendt i forløbet: Mental sundhed (Verdenssundhedsorganisationens definition), identitet, jeg-identiteten, personlig identitet, social identitet, kollektiv identitet, sociale medier, primær socialisering, sekundær socialisering, dobbeltsocialisering, multisocialisering, tertiær socialisering, normer og den sociale kontrol, sociale grupper, sociale roller og rollekonflikt, Erving Goffman - front- og backstage, Joshua Meyrowitz - middle region, de tre samfundstyper: det traditionelle samfund, det moderne samfund og det senmoderne samfund, Anthony Giddens kendetegn for det senmoderne samfund: aftraditionalisering, øget individualisering, adskillelse af tid og sted, udlejring af sociale relationer (til ekspertsystemerne), øget refleksivitet (pga. de mange valgmuligheder), ontologisk usikkerhed, accelerationssamfundet (Hartmut Rosa), præstationssamfundet (Byung-Chul Han), social arv, positiv og negativ social arv, mønsterbrydning, social mobilitet, Pierre Bourdieus habitus, felter, økonomisk kapital, kulturel kapital og social kapital, symbolsk kapital, aktør og struktur</p>
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none">- Anvende viden og begreber samt teorier til at forklare og diskutere virkelighedsnære samfundsmæssige problemstillinger.- Aktuelle samfundsmæssige problemstillinger i Danmark.- Undersøge og dokumentere et politikområde.- Sammenligne og forklare sociale og kulturelle mønstre.- Demonstrere viden om fagets metoder og identitet.- Indsamle og bearbejde materiale, til at undersøge og diskutere problemstillinger.- Argumentere for egne synspunkter og indgå i en faglig dialog.- Påvise sammenhænge og udviklingstendenser ved hjælp af tabeller, diagrammer osv.- Komparativ, kvantitativ og kvalitativ metode
Kernestof	Brøndum, Peter og Marie Berg Carlsen (2026): "Vores samfund". Columbus ibog:

	<p>Ungdomsliv: Muligheder eller mistrivsel?: https://voessamfund.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=232</p> <p>2.1: Hvordan dannes vores identitet?: https://voessamfund.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=157</p> <p>2.2 Hvordan lærer vi at indgå i sociale fællesskaber: https://voessamfund.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=156</p> <p>2.2.1: Normer: https://voessamfund.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=210</p> <p>2.2.2: Sociale roller: https://voessamfund.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=209</p> <p>2.4: Hvordan påvirker samfundet individernes identitet? VORES SAMFUND 2.4.1: Det traditionelle samfund VORES SAMFUND 2.4.2: Det moderne samfund VORES SAMFUND 2.4.3: Det senmoderne samfund VORES SAMFUND</p> <p>2.5.1: Anthony Giddens - aftraditionalisering og individualisering: https://voessamfund.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=205</p> <p>2.5.2: Hartmut Rosa – accelerationssamfundet: https://voessamfund.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=204</p> <p>- 2.5.3: Byung-Chul Han - præstationssamfund og perfekthedskultur: https://voessamfund.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=203</p> <p>- 2.5.4 Præstation og køn: https://voessamfund.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=202</p> <p>Skov, Oliver Boserup mfl. (2026): ”Fri eller fortabt?” Columbus ibog: Dobbeltsozialisation = familiens endeligt?: https://friellerfortabt.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=141#c324</p> <p>4.3: Identitet på de sociale medier - frontstage og backstage FRI ELLER FORTABT? 4.4: Meyrowitz - et kig backstage! FRI ELLER FORTABT?</p> <p>2.3: Aktør og struktur - samfundsvidenskabens svar på hønen og ægget: https://friellerfortabt.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=148&L=10</p> <p>Malling, Søren mfl. (2025): ”SamfNU B”. Systime ibog: 1.2 Social arv og samfundsklasser SamfNU B</p> <p>Blinkenberg, Kåre og Jens Breindahl (2024): ”Samfundsfag til HF”. Systime ibog: 5.3 Pierre Bourdieus teori om kapitaler: https://samfundsfagtilhf.systeme.dk/?id=158</p> <p>Gældende for kernestof hvor der er links ved, så er materialet ”TILLADT AT TILGÅ VIA INTERNETTET”.</p>
Anvendt materiale.	Supplerende stof Dokumentar: "Presset ungdom – Yasmina bag masken", afsnit 1 (41 min.) og "Præstationsræset fra 0. klasse", afsnit 2 (41 min.). Fra TV2 2023

	<p>Statistik ”Figur 1 Andel af elever med lav trivsel i gymnasiet, 1.g”: https://www.datocms-assets.com/22590/1754985685-forskellige-forudsætninger-for-trivsel-i-gymnasiet.pdf</p> <p>Némery, M. G. (2023): Gymnasieelev: »Jeg er en del af en generation, hvor det nemmeste er bare at sige, at man har det dårligt.«, Politiken: https://politiken.dk/debat/debatindlaeg/art9222396/%C2%BBJeg-er-en-del-af-en-generation-hvor-det-nemmeste-er-bare-at-sige-at-man-har-det-d%C3%A5rligt%C2%AB</p> <p>Hansen, Søren Schultz (2024): Kronik: Nej, de unge er ikke selvcentrerede. Tværtimod er de den mest ydrestyrede generation nogensinde, Information: https://www.information.dk/debat/2024/08/nej-unge-selvcentrerede-tvaertimod-mest-ydrestyrede-generation-nogensinde</p> <p>Dinnetz, Rikke (2020): Udvikling: Dét får dit barn ud af at gå i institution, alt.dk: https://www.alt.dk/boern/dit-barn-har-godt-af-at-ga-i-institution/1571792</p> <p>Andresen, Helena Artmann (2025): debat: Unge har altid haft det svært: Vi taler bare mere åbent om mistrivsel i dag, Jyllands-Posten: https://jyllands-posten.dk/debat/breve/ECE17798640/unge-har-altid-haft-det-svaert-vi-taler-bare-mere-aabent-om-mistrivsel-i-dag/</p> <p>Brinkmann, Svend (2022): Svend Brinkmann: Samfundet risikerer at køre ud over kanten, hvis ikke vi sætter tempoet ned, Altinget: https://www.alinget.dk/etik/artikel/svend-brinkmann-samfundet-risikerer-at-koere-ud-over-kanten-hvis-ikke-vi-saetter-tempoet-ned</p> <p>Freyberg, Mathilde (2023): Unge skal blive bedre til at træffe beslutninger uafhængigt af samfundets pres", Information: https://www.information.dk/debat/2023/04/unge-bedre-traeffe-beslutninger-uafhaengigt-samfundets-pres</p> <p>Dokumentar: ”Gangsterens Søn”, afsnit 1 (29 min). Fra TV2 2025</p> <p>Dokumentar: ”Barndom på bistand”, afsnit 2 (43 min.). Fra DR 2016</p> <p>Gældende for materialerne hvor der er links ved, så er materialet ”TILLADT AT TILGÅ VIA INTERNETTET”.</p> <p>Omfang: ca. 105 sider 13 moduler á 90 minutter</p>
Arbejdsformer	Klasseundervisning Hurtigskrivning

	Individuelt, par og gruppearbejde. Problemløst undervisning. Walk and talk Artikellanalyse Elevfremlæggelser i grupper Informations- og materialsøgning. Quiz og byt
--	--

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Nb! Et skema for hvert forløb

Forløb 2	Identitet, køn og ligestilling (Sophia Christoffersens forløb)
Forløbets indhold og fokus	<p>Køn og ligestilling Køn og identitetsdannelse Kulturforståelse og integration Ideologier og partier Arbejdsmarkedet og uddannelse Magtbegreber + feminismeølger.</p> <p>Centrale begreber anvendt i forløbet: Kønsidentitet, det sociale køn, det biologiske køn, socialkonstruktivisme, essentialisme, performer, citering, Judith Butler, stereotyper, kønsopfattelser, Thomas Ziehe: formbarhed, den kulturelle frisættelse, ambivalens, subjektivisering, potensering, ontologisering. Kønskel, kønsroller, crossover, kønssymbolik, horisontal kønsarbejdsdeling, vertikal kønsarbejdsdeling, direkte magt, indirekte magt, strukturel (diskursiv og institutionel) magt, magt som undertrykkelse, magt som empowerment, socialisering, integration, assimilation, segregation, integration, ulighed, liberalisme, konservatisme, socialisme, de tre teorier om partiadfærd</p>
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none"> - Anvende viden og begreber samt teorier til at forklare og diskutere samfundsmæssige problemstillinger. - Aktuelle samfundsmæssige problemstillinger i Danmark. - Undersøge og dokumentere et politikområde. - Sammenligne og forklare sociale og kulturelle mønstre. - Demonstrere viden om fagets metoder og identitet. - Indsamle og bearbejde materiale, til at undersøge og diskutere problemstillinger. - Argumentere for egne synspunkter og indgå i en faglig dialog. - Påvise sammenhænge og udviklingstendenser ved hjælp af tabeller, diagrammer osv. - Komparativ, kvantitativ og kvalitativ metode.
Kernestof	<p>Bülow, Morten (red.): SamfNU B, Systime ibog: https://samfnub.systime.dk/?id=638 https://samfnub.systime.dk/?id=640#c5680 3.2 Liberalisme og konservatisme SamfNU B 3.3 Socialisme og nyere ideologier SamfNU B 3.6 Partiadfærd - hvorfor mener partierne det de gør? SamfNU B</p> <p>Holleufer, K. & Kristensen, L.B (2021). Identitet og socialisering – forløb til samfundsfag. Systime.</p>

	<p>https://identitetogsocialisering.systeme.dk/?id=150&loopRedirect=1</p> <p>Matthiesen, T. et al. (2020). Fri eller fortabt? Forlaget Columbus. https://friellerfortabt.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=176 https://friellerfortabt.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=177 https://friellerfortabt.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=178</p> <p>Nikolajsen, K. & Ohnesorge, T. (2021). Samfundsfag på tværs. Systeme. https://samfundsfagpaatvaers.systeme.dk/?id=140 https://samfundsfagpaatvaers.systeme.dk/?id=167 https://samfundsfagpaatvaers.systeme.dk/?id=168 https://samfundsfagpaatvaers.systeme.dk/?id=160</p> <p>Storr-Hansen, A, et al. (2020). Køn og ligestilling. Forlaget Columbus. https://xn--knogligestilling-lxb.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=205 https://xn--knogligestilling-lxb.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=209 https://xn--knogligestilling-lxb.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=201#c921 Hvad er magt? KØN OG LIGESTILLING Udvidelse af politikbegrebet: De tre feministiske bølger KØN OG LIGESTILLING</p> <p>Gældende for kernestof hvor der er links ved, så er materialet ”TILLADT AT TILGÅ VIA INTERNETTET”.</p>
<p>Anvendt materiale.</p>	<p>Ordbog til Pride-ugen: Hvad betyder non-binær, transkønnet og transfeminin? TV 2 Kosmopol</p> <p>TV2 Nord serien “F*ck kønsroller: Truckeren og sygeplejersken. (afsnit 1, de første 15 minutter).</p> <p>Uddrag af rapporten: Kønsskævhed i uddannelse af Epinion (revideret) 220817_KL</p> <p>Stereotype forestillinger om voldtægt og holdning til samtykke. Det Kriminalpræventive Råd (2023). Epinion Word portrait template (Uddrag)</p> <p>DR2 Deadline interview med Nikita Klæstrup og Emma Holten (03.01.2017) (00:18-00:25).</p> <p>Malmos, N. G (2023). Stealthing er det usynlige seksuelle overgreb. Politiken Stealthing er det usynlige seksuelle overgreb</p> <p>Gældende for materialerne hvor der er links ved, så er materialet ”TILLADT AT TILGÅ VIA INTERNETTET”.</p> <p>Omfang: ca. 111 sider</p>

	14 moduler á 90 minutter
Arbejdsfomer	Klasseundervisning Post-it evaluering Hurtigskrivning Individuelt, par og gruppearbejde. Problemorienteret undervisning. Walk and talk Artikelanalyse Taksonomi Elevfremlæggelser i grupper. Informations- og materialesøgning. Quiz og byt

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

OBS: Der skal udarbejdes et skema for hver forløb.

Forløb 3	Politik medier og demokratiske udfordringer
Forløbets indhold og fokus	<p>Ideologiske forgreninger Folketingets partier og deres værdi- og fordelingspolitik Vælgeradfærd (indblik i kommunalvalget 2025) Partier og partiadfærd Kendetegn ved dansk politik Politiske deltagelsesmuligheder, statsborger, medborger og modborger Indeks- og procentberegninger Hvordan træffes politiske beslutninger i Danmark? Lovgivningsprocessen Demokrati, direkte og repræsentativt demokrati Rettigheder og pligter i demokratiet Konventioner og menneskerettigheder Mediernes rolle i demokratiet Deltagelses- og konkurrencedemokrati samt deliberativt demokrati Demokratisk krise – mistillid til politikerne og stemmeprocenten Demokratisk selvtillid blandt unge</p> <p>Centrale begreber anvendt i forløbet: Socialliberalisme, nyliberalisme, socialkonservatisme, nationalkonservatisme, reformsocialisme (Socialdemokratisme), revolutionær socialisme (kommunisme), højre-venstre-skala, partierne i Folketinget, fordelings- og værdipolitik, Bjørn Molins model, Anthony Downs medianvælgerteori, Kaare Strøms model over partiadfærd, firepartisystemet, class-voting, issue-voting, klasseparti, catch-all parti, medieparti, vælgeradfærd: nærhedsprincip og retningsprincip, model over konfliktlinjer i samfundet, aktørerne i det danske politiske system, forskellige former for politisk deltagelse, mediernes fire roller herunder vagthunden, fake news, de civile, politisk og sociale rettigheder, rettigheder og pligter, statsborger, medborger, modborger, lovgivningsprocessen, samspillet mellem stat, region og kommuner, demokrati, autokrati, teokrati, direkte demokrati, repræsentativt demokrati, deltagelsesdemokrati (Hal Koch), konkurrencedemokrati (Alf Ross), deliberative demokrati, 5 magtbegreber i demokratiet, konventioner og menneskerettigheder vs. suveræniteten, medie, massemedier, sociale medier, nichemedier, nyhedskriterierne, kanyleteorien, to-trinshypotesen, referencemodellen, dagsordensættende, shitstorm, mediebildet: pluralisme eller kommercialisering, digital dannelse, digitale færdigheder, digitale kompetencer, Jürgen Habermas teori om kommunikativ rationalitet, de forskellige typer af fake news</p>
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none">- Anvende viden og begreber samt teorier til at forklare og diskutere virkelighedsnære samfundsmæssige problemstillinger.- Aktuelle samfundsmæssige problemstillinger i Danmark.

	<ul style="list-style-type: none"> - Undersøge og dokumentere et politikområde. - Indsamle og bearbejde materiale, til at undersøge og diskutere problemstillinger. - Argumentere for egne synspunkter og indgå i en faglig dialog. - Påvise sammenhænge og udviklingstendenser ved hjælp af tabeller, diagrammer osv. - Komparativ, kvantitativ og kvalitativ metode.
Kernestof	<p>Jensen, J. B. (2021). Grundforløb i samfundsfag – om frihed og lige muligheder. Systime. https://grundforloebisamfundsfag.systime.dk: Varianter af liberalismen: https://grundforloebisamfundsfag.systime.dk/?id=147 Varianter af konservatismen: https://grundforloebisamfundsfag.systime.dk/?id=151 Varianter af socialismen: https://grundforloebisamfundsfag.systime.dk/?id=153</p> <p>Bülow, Morten (red.): SamfNU B, Systime ibog: 3.4 Folkestyrets politiske partier: https://samfnub.systime.dk/?id=578 3.5 Aktuelle politiske skillelinjer: https://samfnub.systime.dk/?id=579 3.6 Partiadfærd - hvorfor mener partierne det de gør? https://samfnub.systime.dk/?id=580 3.7 Vælgeradfærd - hvorfor stemmer vi som vi gør?: https://samfnub.systime.dk/?id=581 4.1 Politisk deltagelse og medborgerskab: https://samfnub.systime.dk/?id=585 4.2 Lovgivningsprocessen: https://samfnub.systime.dk/?id=586 4.2 Lovgivningsprocessen https://samfnub.systime.dk/?id=586 4.3 Politik på mange niveauer https://samfnub.systime.dk/?id=587 10.7 De taksonomiske niveauer https://samfnub.systime.dk/?id=647 10.2.2 Indeks- og procentberegninger: https://samfnub.systime.dk/?id=637 5. Demokrati: https://samfnub.systime.dk/?id=590 5.1 Demokrati og magt: https://samfnub.systime.dk/?id=591 5.2 Moderne demokrati: https://samfnub.systime.dk/?id=592 5.5 Konventioner og menneskerettigheder: https://samfnub.systime.dk/?id=595 6. Medier og meningsdannelse. https://samfnub.systime.dk/?id=598 6.1 Mediernes betydning i demokratiet: https://samfnub.systime.dk/?id=599 6.3 Paradoxer i mediebrugen: https://samfnub.systime.dk/?id=601 6.4 Medier og digital dannelse: https://samfnub.systime.dk/?id=602 Taksonomi: https://samfnub.systime.dk/?id=647</p> <p>Gældende for kernestof hvor der er links ved, så er materialet ”TILLADT AT TILGÅ VIA INTERNETTET”.</p>
Anvendt materiale.	<p>Supplerende stof https://www.dr.dk/nyheder/politik/folketingsvalg www.folketinget.dk</p>

Baungaard, Anne (2025): SF stikker snablen dybt ned i S-vælgerhavet – men vennerne på venstrefløjen er »pressede«. (uddrag) Berlingske: <https://www.berlingske.dk/politik>

Meningsmålinger ved Folketingsvalget i 2022 og kommunalvalget 2025

Ritzau (2025): Regeringen laver stor uddannelsesreform med SF og DF. Politiken: <https://politiken.dk/danmark/uddannelse/art10296196/Regeringen-laver-stor-uddannelsesreform-med-SF-og-DF>

Ritzau (2025): Venstre klar til at forlade konvention om statsborgerskab. DR.dk: <https://www.dr.dk/nyheder/politik/venstre-klar-til-forlade-konvention-om-statsborgerskab>

Fallentin, Mia Gleerrup og Mads Hørkilde (2025): Den blå opposition sender klart signal. Kommunalvalget sætter for alvor ild i snakken om en mulig borgerlig regering (uddrag fra artikel). Berlingske: <https://www.berlingske.dk/politik/den-blaa-opposition-sender-klart-signal-kommunalvalget-saetter-for-alvor-ild-i-snakken-om-en-mulig-borgerlig-regering>

Christensen, Jørgen Grønnegård (2024): Folketinget lider. Weekendavisen: <https://www.weekendavisen.dk/samfund/folketinget-lider>

Statistikker om sammensætningen af folketinget i 2019:

- ”Højeste fuldførte uddannelse i befolkningen og i Folketinget, 2019”
- ”Alder i befolkningen og i Folketinget, 2019”
- ”Kvinder i Folketinget”

Alle statistikker kommer fra Danmarks Statistik 2022

<https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/bagtal/2022/2022-10-04-folketingets-sammensaetning>

Andersen, David og Svend-Erik Skaaning (2025): Kronik: Vores demokrati er i verdensklasse. Men disse svagheder skal vi rette op på (uddrag fra artiklen).

Politiken: <https://politiken.dk/debat/kroniken/art10449300/Vores-demokrati-er-i-verdensklasse.-Men-disse-svagheder-skal-vi-rette-op-p%C3%A5>

Statistikker:

- ”Danskernes tilfredshed med demokratiet”
- ”Tilfredshed med demokratiet fordelt på alder”
- ”Tilfredshed med demokratiet fordelt på køn”
- ”Tilfredshed med demokratiet fordelt på partitilhør”
- ”Hvor godt kan du lide det danske demokrati?”
- ”Hvad kan du mindre godt lide ved det danske demokrati?”
- ”Demokratiets evne til at løse store samfundsudfordringer”

Statistikkerne kommer fra https://voresstemmer.mm.dk/?page_id=2245

Deadline (06.10.2025). Fra DR2 2025. tid: 26 minutter. Lånt fra CFU.

Trykhedsgruppen (2025): Vi angriber hinanden på sociale medier som aldrig før. Trykthed.dk: <https://trykthed.dk/viden/nyheder/2025/0303-vi-angriber-hinanden-paa-sociale-medier-som-aldrig-foer>

Dokumentar: ”Abdel mellem fjender. ”Klamme luder, brænd op””. Sæson 1, episode 10. 29 minutter. Fra DR 2019. Fra CFU

Knudsen, Lisbeth (2025): Medierne kan ikke lege gemmeleg, når vi taler om demokratiets krise. Mandagmorgen: <https://www.mm.dk/artikel/medierne-kan-ikke-lege-gemmeleg-naar-vi-taler-om-demokratiets-krise>

Ritzau (2025): Private medier styrker demokratiet: Ny analyse viser stor bredde og kvalitet i dansk nyhedsproduktion. Danske Medier: <https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/14405570/private-medier-styrker-demokratiet-ny-analyse-viser-stor-bredde-og-kvalitet-i-dansk-nyhedsproduktion?publisherId=13560917&lang=da>

Dansk Institute For Partier (2025): Tech-giganter og sociale medier – en demokratisk udfordring. Dipd.dk: <https://dipd.dk/nyheder-viden/tech-giganter-sociale-medier-demokratisk-udfordring>

Nielsen, Kristian R. (2025): Den politiske generationskløft må uddø. Information: <https://www.information.dk/kristian-ryberg-nielsen>

Agerbæk, Sonja og Emilie Esmann (2025): Vil vi have en mere demokratisk ungdom, skal 16-årige have stemmeret ved kommunalvalg (uddrag fra artiklen). Information: <https://www.information.dk/debat/2025/07/mere-demokratisk-ungdom-16-aarige-stemmeret-ved-kommunalvalg>

Kjær, Jakob S. (2025): Mange unge fatter ikke, hvad 18-årige Viggo har gang i. Politiken: <https://politiken.dk/danmark/politik/kommunalvalg/art10528710/Mange-unge-fatter-ikke-hvad-18-%C3%A5rige-Viggo-har-gang-i>

Statistikker:

- ”Figur 2: Demokratisk selvtilid blandt unge over tid.”
- ”Figur 3: Unge, der svarer helt eller delvist enig i udsagn om deres demokratiske selvtilid over tid”
- ”Figur 4: Demokratisk selvtilid blandt unge fordelt på uddannelse”
- ”Figur 8: Hvilke af nedenstående politiske aktiviteter har du deltaget i indenfor de seneste 12 måneder?”

	<ul style="list-style-type: none"> - ”Figur 10: Hvad er de vigtigste årsager til, at du deltager i politiske aktiviteter?” - ”Figur 11: Hvad er de tre vigtigste årsager til, at du ikke involverer dig mere i politik og samfundsforhold?” - ”Figur 14: Hvor stor eller lille tillid har du til følgende institutioner og grupper i almindelighed?” <p>Statistikkerne kommer fra Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF), Demokratianalysen 2025 s. 7, 8, 13, 18, 22 og 28: https://duf.dk/wp-content/uploads/Demokratianalysen_2025-1.pdf (direkte link)</p> <p>DUF's hjemmeside: https://duf.dk/analyser-udgivelser/dufs-demokratianalyse/</p> <p>Gældende for materialerne hvor der er links ved, så er materialet ”TILLADT AT TILGÅ VIA INTERNETTET”.</p> <p>Omfang: ca. 160 sider 20 moduler á 90 minutter</p>
Arbejdsformer	<p>Klasseundervisning Post-it evaluering Individuelt, par og gruppearbejde. Problemorienteret undervisning. Walk and talk Artikelanalyse Elevfremlæggelser i grupper Informations- og materialesøgning</p>

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

OBS: Der skal udarbejdes et skema for hver forløb.

Forløb 4	Økonomi og økonomiske udfordringer
Forløbets indhold og fokus	<p>Det økonomiske kredsløb De økonomiske mål Økonomiske målkonflikter Finanspolitik Konjunkturforløbet Pengepolitik Strukturpolitik Danmark i den globale økonomi Økonomisk globalisering Danmarks konkurrenceevne Den grønne omstilling Strukturelle udfordringer og løsninger på arbejdsmarkedet Det europæiske fredsprojekt og EU-samarbejdets udfordringer EU's spilleregler EU-samarbejdets fremtid</p> <p>Centrale begreber anvendt i forløbet: Det økonomiske kredsløb, de økonomiske mål, økonomiske målkonflikter, ekspansiv (lempelig) og kontraktiv (stram) finanspolitik, de fire faser i konjunkturforløbet, ekspansiv (lempelig) og kontraktiv (stram) pengepolitik, strukturpolitik, Danmark i den globale økonomi, økonomisk globalisering, pris- og strukturel konkurrenceevne, den grønne omstilling, arbejdsmarkedet, EU's historie, centrale institutioner i EU, teorier om EU-samarbejdet, EU-samarbejdets udfordringer, EU-samarbejdets fremtid</p>
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none">- Anvende viden og begreber samt teorier til at forklare og diskutere virkelighedsnære samfundsmæssige problemstillinger.- Aktuelle samfundsmæssige problemstillinger i Danmark.- undersøge konkrete økonomiske prioriteringsproblemer i Danmark og EU og diskutere løsninger herpå- Indsamle og bearbejde materiale, til at undersøge og diskutere problemstillinger.- Argumentere for egne synspunkter og indgå i en faglig dialog.- Påvise sammenhænge og udviklingstendenser ved hjælp af tabeller, diagrammer osv.- Komparativ, kvantitativ og kvalitativ metode.
Kernestof	<p>Bülow, Morten (red.): SamfNU B, System ibog: 8. Samfundsøkonomi: https://samfnub.systeme.dk/?id=612 8.1 Økonomiske mål: https://samfnub.systeme.dk/?id=613 8.2 Makroøkonomi og strukturpolitik: https://samfnub.systeme.dk/?id=614 8.3 Finanspolitik: https://samfnub.systeme.dk/?id=615</p>

	<p>8.4 Pengepolitik: https://samfnub.systime.dk/?id=616</p> <p>8.5 Arbejdsmarkedet: https://samfnub.systime.dk/?id=617</p> <p>8.6 Danmark i den globale økonomi – EU: https://samfnub.systime.dk/?id=618</p> <p>8.7 Økonomisk globalisering: https://samfnub.systime.dk/?id=619</p> <p>8.8 Konkurrenceevne og vækst: https://samfnub.systime.dk/?id=620</p> <p>8.9 Bæredygtig omstilling: https://samfnub.systime.dk/?id=621</p> <p>9. EU i Europa og verden: https://samfnub.systime.dk/?id=625</p> <p>9.1 Integration og disintegration: https://samfnub.systime.dk/?id=626</p> <p>9.2 EU's spilleregler: https://samfnub.systime.dk/?id=627</p> <p>9.3 Magtdeling og kompetencer: https://samfnub.systime.dk/?id=628</p> <p>9.4 EU's problemer og muligheder: https://samfnub.systime.dk/?id=629</p> <p>Kureer, H. (2023). International økonomi A. Systime. https://ioa.systime.dk</p> <p>9.6 Finanspolitikken og EU: https://ioa.systime.dk/?id=134</p> <p>Sørensen, J. G. (2026). International Økonomi B. Columbus. https://xn--ib-lka.ibog.forlagetcolumbus.dk</p> <p>Pengepolitik: https://xn--ib-lka.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=292&loopRedirect=1</p> <p>Beyer, M., Frederiksen, C. L. & Kureer, H. (2017-2022). Samfundsfag C. Systime. https://samfundsfag-c.systime.dk</p> <p>Globaliseringens fordele: https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1427</p> <p>Globaliseringens ulemper: https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1433</p> <p>Reaktioner på globaliseringen: https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1434</p> <p>”EU's indsatsområder”: https://commission.europa.eu/about/role/law/areas-eu-action_da#EU (enekompetence, delt kompetence, understøttende kompetence, mellemstatsligt samarbejde)</p> <p>Gældende for kernestof hvor der er links ved, så er materialet ”TILLADT AT TILGÅ VIA INTERNETTET”.</p>
<p>Anvendt materiale.</p>	<p>Supplerende stof</p> <p>Videoen om ”Det økonomiske kredsløb” (se videoen indtil 5:35): https://youtu.be/XZQdnJTeu5Q</p> <p>Statistikker om den økonomiske vækst i Danmark</p> <ul style="list-style-type: none"> - ”BNP og realvækst”. Perioden 1966-2021: https://www.dst.dk/da/Statistik/udgivelser/bagtal/2019-03-29-faktaark-om-dansk-oekonomi - ”Figur 18.1 Udviklingen i det danske bruttonationalprodukt”: https://samfundsfag-c.systime.dk/?id=1155#c7324

Økonomisk Redegørelse: Dansk økonomi er rustet til at stå imod turbulens i verdensøkonomien. Økonomiministeriet:

<https://oem.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2025/maj/oekonomisk-redegoerelse-dansk-oekonomi-er-rustet-til-at-staa-imod-turbulens-i-verdensoekonomien/>

”Tabel 1 Nøgletal for dansk økonomi” (maj 2025):

<https://oem.dk/media/z20jb45b/faktaark-prognosen.pdf>

Explainer: Nationalbankens tre hovedopgaver:

<https://www.nationalbanken.dk/da/om-os/explainer-nationalbankens-tre-hovedopgaver>

Boddum, Dorte I. (2023): Arbejdsgivere: Manglen på arbejdskraft vil vare de næste 20 år. Finans.dk: <https://finans.dk/erhverv/ECE16368139/arbejdsgivere-manglen-paa-arbejdskraft-vil-vare-de-naeste-20-aar/>

Jorsal, Thomas: Passet af Kina og USA står Europa midt i et historisk kursskifte.

Dr.dk: <https://www.dr.dk/nyheder/udland/eu/passet-af-kina-og-usa-staar-europa-midt-i-et-historisk-kursskifte>

Deadline (10.09.2024). Fra DR2 (28 minutter). CFU.

Ukendt (2025): Grøn konkurrenceevne (uddrag). Dansk Erhverv:

<https://www.danskerhverv.dk/noegletalsrapporter/gron-konkurrenceevne/>

Kusk, Anders Ziegler (2025): Grøn konkurrencekraft (uddrag). IRIS Group:

<https://industriensfond.dk/wp-content/uploads/2025/01/groen-konkurrencekraft-rapport2.pdf>

Økonomiske nøgletal fra Danmark statistik oktober 2025.

- ”Eksport og import af varer og tjenesteydelser, løbende priser, sæsonkorrigeret”
- ”Den offentlige saldo, mia. kr.”

Jensen, Teis H. (2025): Svagere verdenshandel dæmper væksten i Danmark (uddrag fra analysen). Nationalbanken:

<https://www.nationalbanken.dk/da/viden-og-nyheder/publikationer-og-taler/analyse/2025/svagere-verdenshandel-daemper-vaeksten-i-danmark>

- ”Realvækst i forhold til året før, pct.”:
 - BNP (real), pct
 - Beskæftigelse, 1000 personer
 - Ledighed, brutto, 1000 personer
 - Kerneinflationen, pct. år-år.

	<p>Ritzau (2025): »Det er en bombe«: Wammen affejer Vanopslagh-forslag (uddrag fra artikel). Politiken: https://politiken.dk/danmark/politik/art10514464/Wammen-affejer-Vanopslagh-forslag</p> <p>Facebookopslag fra Pelle Dragsted (Enhedslisten) d. 27 oktober 2025.</p> <p>Ladefoged, Anders (2021): Debat DI: EU's genopretningsplan kan sikre Danmark grøn eksport for milliarder. Altinge.dk: https://www.alinget.dk/eu/artikel/di-eus-genopretningsplan-kan-blive-en-kaempe-gevinst-for-danmark</p> <p>Ritzau (2025): Von der Leyen vil styrke konkurrenceevne med færre grønnere regler. Kristeligt-Dagblad: https://www.kristeligt-dagblad.dk/udland/von-der-leyen-vil-styrke-konkurrenceevne-med-faerre-groennere-regler</p> <p>Demokratiets aften (DR, 22 marts 2026). Set følgende uddrag: 13:12-30:33, 46:40-58:52 og 01:34:02-01:42:27: https://www.dr.dk/drtv/se/demokratiets-aften - debatten_585913</p> <p>Gældende for materialerne hvor der er links ved, så er materialet ”TILLADT AT TILGÅ VIA INTERNETTET”.</p> <p>Omfang: ca. 114 sider 14 moduler á 90 minutter</p>
Arbejdsformer	<p>Klasseundervisning Individuelt, par og gruppearbejde. Problemorienteret undervisning. Artikelanalyse Elevfremlæggelser i grupper. Informations- og materialesøgning Taksonomi</p>

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

OBS: Der skal udarbejdes et skema for hver forløb.

Forløb 5	Danske velfærdsudfordringer og løsninger
Forløbets indhold og fokus	<p>Velfærd De tre velfærdsmodeller Hvordan måles velfærd? Velfærdsstatens udfordringer Løsninger på velfærdsstatens udfordringer Konkurrencestaten</p> <p>Centrale begreber anvendt i forløbet: Velfærd og velstand, den universelle velfærdsmodel, den selektive/korporative velfærdsmodel, den residuale velfærdsmodel, gini-koefficienten, velfærdsstatens udfordringer: forsørgerbyrden, rekrutteringsudfordringer (til sundheds- og plejesektoren), migration/indvandring, øget social ulighed og sammenhængskraft, automatisering og AI, den demografiske udfordring, borgernes stigende forventninger, økonomisk globalisering, skattely, nedskæringsstrategien, udvidelsesstrategien, omprioriteringsstrategien, konkurrencestaten</p>
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none">- Anvende viden og begreber samt teorier til at forklare og diskutere virkelighedsnære samfundsmæssige problemstillinger.- Aktuelle samfundsmæssige problemstillinger i Danmark.- undersøge og dokumentere et politikområde, herunder betydningen af EU og globale forhold- undersøge konkrete økonomiske prioriteringsproblemer i Danmark og EU og diskutere løsninger herpå- Demonstrere viden om fagets metoder og identitet.- Indsamle og bearbejde materiale, til at undersøge og diskutere problemstillinger.- Argumentere for egne synspunkter og indgå i en faglig dialog.- Påvise sammenhænge og udviklingstendenser ved hjælp af tabeller, diagrammer osv.- Komparativ, kvantitativ og kvalitativ metode.
Kernestof	<p>Bülow, H. H., (red.), M. W. B., Frederiksen, S., Gregersen, R. V., Greve, B., Gräs, F., Holleufer, K., Ingemann, M., Lundby, S. W., Læssøe, T. L., Malling, S., Mouritsen, P., Nørgaard-Petersen, J., Christoffer Pedersen, & Vestergaard, G. (2018-2025). SamfNU B. Systime. https://samfnub.systime.dk</p> <p>7 Velfærd: https://samfnub.systime.dk/?id=605</p> <p>7.1 De tre velfærdsmodeller: https://samfnub.systime.dk/?id=606</p> <p>7.2 Hvordan måles velfærd?: https://samfnub.systime.dk/?id=607</p> <p>7.3 Udfordringer for velfærdsstaten: https://samfnub.systime.dk/?id=608</p> <p>7.4 Konkurrencestaten og den 4. industrielle revolution: https://samfnub.systime.dk/?id=609</p>

	<p>Brøndum, P. & Hansen, T. B. (2026). LUK SAMFUNDET OP! Columbus. https://lso.ibog.forlagetcolumbus.dk 9.6: Løsninger: Nedskærings-, udvidelses- og omprioriteringsstrategien: https://lso.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=410&loopRedirect=1</p> <p>Gældende for kernestof hvor der er links ved, så er materialet ”TILLADT AT TILGÅ VIA INTERNETTET”.</p>
<p>Anvendt materiale.</p>	<p>Supplerende stof ”Social Sikring” (fokus på Tyskland): https://pendlerinfo.org/pendlerinfo/dk/Leve_og_arbejde_i_Danmark/Social_sikring/</p> <p>”Sociale forhold i Tyskland”: https://lex.dk/sociale_forhold_i_Tyskland</p> <p>Dachs, Heidi: Bedsteforældres alderdom koster tyske familier dyrt. Kristeligt-Dagblad: https://www.kristeligt-dagblad.dk/kirke-tro/bedstefor%C3%A6ldres-alderdom-koster-tyske-familier-dyrt</p> <p>Drivshold, Louise S. (2024): KL-formand advarer: Stigende privatisering kan udfordre opbakningen til velfærdsstaten. Information: https://www.information.dk/indland/2024/11/kl-formand-advarer-stigende-privatisering-kan-udfordre-opbakningen-velfaerdsstaten</p> <p>Greve, Bent (2024): Hvordan måler man lykke? Og hvorfor er danskerne et af verdens lykkeligste folk? Videnskab.dk: https://videnskab.dk/kultur-samfund/hvordan-maalder-forskerne-egentlig-at-danskerne-er-et-af-verdens-lykkeligste-folk/</p> <p>Kehlet, Kalle og Asger Ladefoged (2025): Nye tal overrasker forskere: Ældreplejen ville kollapse uden udlændinge. Berlingske: link til artiklen</p> <p>Frederiksen, Lærke Ø. (2022): Mangel på socialrådgivere – Ekspertter advarer: Vi er på vej mod en velfærdsskrise", Dansk Socialrådgiverforening: https://socialraadgiverne.dk/faglig-artikel/mangel-paa-socialraadgivere-eksperter-advarer-vi-er-paa-vej-mod-en-velfaerdskrise/</p> <p>”Rapporten Rekrutteringsforhold i den offentlige sektor”. Finansministeriet 2022. https://bm.dk/media/tb2m2dlj/baggrundsrapport-vedr-rekrutteringsforhold-i-den-offentlige-sektor-fm.pdf</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fra rapporten er anvendt følgende figurer: figur 2.7 side 8 og figur 2.8 og figur 2.9 på side 9 samt figur 2.12 og 2.13 på side 12. <p>Karkov, Rasmus (2025): Martin Thorborg har aldrig set det, han ser nu – »det er, som om folk ikke forstår det, der er ved at ske«. Berlingske: Link til artiklen</p>

	<p>Andersen, Sofie H. og Anna H. Mathiasen (2025): Hovedkonklusioner fra rapport: ”To ud af tre 60-64-årige er i beskæftigelse”. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd: https://www.ae.dk/analyse/2025-10-to-ud-af-tre-60-64-aarige-er-i-beskaeftigelse</p> <p>”Folkepensionsalderen nu og fremover 2026”. Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering: https://star.dk/ydelser/pension-og-efterloen/folkepension-tidlig-pension-foertidspension-og-seniorpension/folkepension/folkepensionsalderen-nu-og-fremover</p> <p>”Ny skat på store formuer skal finansiere Lilleskolen”. Socialdemokratiet: https://www.socialdemokratiet.dk/seneste-nyt/formueskat/</p> <p>Ukendt (2026): Lars Larsen Group lukker møbelselskab med 2300 ansatte. Sjællandske Nyheder: https://www.sn.dk/art6522336/koebenhavn-kommune/erhverv/lars-larsen-group-lukker-moebelselskab-med-2300-ansatte/</p> <p>Kraft, Magnus og Thomas Breinstrup (2025): Novo fyrer 5.000 i Danmark. Berlingske: Link til artiklen</p> <p>”Hvor mange og hvem er indvandrere i Danmark?”: https://integrationsbarometer.dk/tal-og-analyser/INTEGRATION-STATUS-OG-UDVIKLING</p> <p>Svar på Udlændinge- og Integrationsudvalgets spørgsmål nr. 141 (Alm. del) af 17. januar 2025 stillet efter ønske fra Frederik Vad (S) https://www.ft.dk/samling/20241/almdel/uuu/spm/141/svar/2111890/2977502/index.htm</p> <p>Cordsen, Christine (2026): Analyse: Din pension bliver ikke den samme efter valget. https://www.dr.dk/nyheder/politik/folketingsvalg/analyse-din-pension-bliver-ikke-den-samme-efter-valget</p> <p>Gældende for materialerne hvor der er links ved, så er materialet ”TILLADT AT TILGÅ VIA INTERNETTET”.</p> <p>Omfang: ca. 95 sider 11 moduler á 90 minutter</p>
Arbejdsformer	<p>Klasseundervisning</p> <p>Individuelt, par og gruppearbejde</p> <p>Problemløst orienteret undervisning.</p> <p>Artikellanalyse</p> <p>Elevfremlæggelser i grupper</p> <p>Informations- og materialsøgning</p>

	Taksonomi
--	-----------